



Finansdepartementet

Skatte- och tullavdelningen

Generaldirektör Walter Deffaa
Generaldirektoratet för skatter och tullar
Europeiska kommissionen
B-1049 Bryssel
Belgien

I ett brev från kommissionären Algirdas Šemeta daterat den 15 juli 2011 har kommissionen efterfrågat information om förhållanden som är av betydelse för de ideella föreningarna i Sverige. Vi uppskattar mycket det visade intresset och vill tacka för möjligheten att lämna upplysningar om de svenska förhållandena.

Allmänna omständigheter

Inledningsvis vill vi framhålla

- att de allmännyttiga ideella föreningarnas verksamhet inte har någon konkurrenspåverkan på den inre marknaden och
- att en förändring av den svenska mervärdesskattelagen i enlighet med kommissionens formella underrättelse inte skulle leda till någon nämnvärd förändring av mervärdesskatteintäkterna.

Som framkommit av reaktionerna under kommissionens konsultation om utformningen av det framtida mervärdesskattesystemet har de ideella föreningarna ett mycket starkt folkligt stöd i Sverige. Den svenska folkrörelsetraditionen är uppbyggd på självständiga och oberoende organisationer. Den ideella sektorns värde ligger inte bara i det arbete som de enskilda föreningarna utför utan också i själva engagemanget eller medlemskapet. En stark ideell sektor skapar och stärker ett demokratiskt samhälle.

Ideell verksamhet snedvrider inte konkurrensen

De allmännyttiga ideella föreningarna bedriver inte gränsöverskridande handel i annat än försumbar omfattning. Ett undantagsfall där en förening utfört gränsöverskridande transaktioner har prövats av Högsta förvaltningsdomstolen. Domstolen kom därvid fram till att den aktuella

föreningens förvärv från en annan medlemsstat medförde skattskyldighet, se RÅ 2007 ref. 57. De flesta ideella föreningar är små och den verksamhet som de bedriver är så gott som uteslutande av lokal karaktär. Deras verksamhet saknar således helt betydelse för den inre marknaden. Någon konkurrenspåverkan på den inre marknaden finns därför inte.

Allmännyttiga ideella föreningars verksamhet bedrivs i hög utsträckning utan ersättning eller mot ett symboliskt arvode. Något ekonomiskt mervärde uppstår mycket sällan i verksamheten. De allmännyttiga ideella föreningarna kan också bedriva verksamheter för att finansiera sitt allmännyttiga ändamål. Det kan vara fråga om enklare försäljning av varor i samband med det allmännyttiga ändamålet, insamlingar, basarer och andra tillfälliga arrangemang. I regel sköts verksamheten av frivilliga obetalda krafter inom föreningarna. Privatpersonerna väljer i regel att köpa de varor som föreningarna säljer för att de vill stödja den allmännyttiga verksamheten. Föreningarna utför ofta verksamheter som är ett led i det allmännyttiga ändamålet och som främjar den idéorganisationen arbetar för. Sådana tillhandahållanden utförs i regel till självkostnadspris och ibland också för att dra in ett visst överskott till den allmännyttiga verksamheten. Exempel på tillhandahållanden kan vara avgifter för träning och tävlingar i idrottsföreningar, servering av kyrkkaffe och enklare caféverksamhet av en förening för hemlösa. När det gäller försäljning av kaffe som utförs av hemlösa blir denna verksamhet en del av det allmännyttiga, sociala ändamålet genom att arbetet utförs i syfte att förbättra självkänslan hos de hemlösa.

Om en ideell förening skulle bedriva försäljning under affärsmässiga förhållanden, t.ex. restaurangverksamhet för allmänheten med anställd personal, ska denna beskattas.

Den svenska mervärdesskattelagen avviker i lagtekniskt avseende från mervärdesskattedirektivet när det gäller undantag för allmännyttig ideell verksamhet. Beträffande tillämpning av aktuella svenska bestämmelser och artikel 132 i mervärdesskattedirektivet har Högsta förvaltningsdomstolen i en dom från 2010 (RÅ 2010 ref. 54) konstaterat att den svenska lagen leder fram till samma resultat som mervärdesskattedirektivet.

Svar på kommissionens frågor

Statistiken avseende den ideella sektorn är i många avseenden begränsad. Nedanstående svar lämnas utifrån tillgängliga uppgifter.

a. Total number of non-profit making organisations in Sweden, per sector

Enligt uppgifter från Statistiska centralbyrån (Statistics Sweden) för 2011 finns det 130 542 ideella föreningar. Drygt en fjärdedel av föreningarna är idrotts- eller kulturföreningar. Enligt uppgifter från Riksidrottsförbundet finns det omkring 20 000 idrottsföreningar. Övriga föreningar bedriver verksamhet inom en rad olika områden som t.ex. social trygghet, vård och omsorg, välgörenhet, utbildning, barnomsorg, djur- och miljöskydd. Många föreningar är intresseorganisationer för olika grupper i samhället, t.ex. pensionärsföreningar, nykterhetsorganisationer, handikappförbund, kvinnorörelser, invandrarorganisationer och föräldraföreningar.

b. Estimated percentage of the turnover of organisations which would not be fully covered by the exemptions referred to in Article 132

Det är mycket svårt att med säkerhet uppskatta hur stor andel av de ideella föreningarnas omsättning som inte skulle omfattas av den tolkning som kommissionen gör av undantagen i artikel 132 i mervärdesskattedirektivet. Följande kan dock sägas om de ideella föreningarnas betalning av mervärdesskatt:

Enligt uppgifter från Skatteverket redovisade de ideella föreningarna för år 2009 en utgående mervärdesskatt på knappt 1,4 miljarder kronor. Vid en mervärdesskattesats på 25 procent motsvarar det försäljning av varor och tjänster för omkring 5,6 miljarder kronor. Vidare visar statistik från Statistiska centralbyrån över ekonomiskt aktiva ideella föreningars verksamhet för 2009 att 7 miljarder kronor av deras intäkter kom från transaktioner som vi bedömer skulle kunna bli mervärdesskattepliktiga med kommissionens tolkning av artikel 132 i mervärdesskattedirektivet (försäljning av varor och tjänster). Denna uppskattning ligger i linje med vad de ideella föreningarna faktiskt redovisade detta år. Vår bedömning är därför att en tillämpning av undantagen i artikel 132 i enlighet med kommissionens tolkning inte skulle bidra till någon nämnvärd ökning av mervärdesskatteintäkterna för staten.

c. Figures concerning the estimated budgetary impact of the introduction of a general VAT exemption turnover threshold of

-EUR 10 000

-EUR 50 000

-SEK 1 000 000

De företag som kan antas välja att bli mervärdesskattebefriade om möjlighet ges är de företag som har en högre utgående än ingående mervärdesskatt (se rad 2 i tabell 1). Vid en omsättningsgräns på 10 000 euro skulle omkring 148 000 företag välja att bli skattebefriade (omkring 37 procent av företagen under omsättningsgränsen). Vid en omsättningsgräns på 50 000 euro skulle omkring 300 000 företag välja att bli skattebefriade (omkring 51 procent av företagen under omsättningsgränsen).¹ Slutligen, vid en omsättningsgräns på 1 000 000 kronor skulle omkring 370 000 företag välja skattebefrielse enligt vårt antagande (omkring 54 procent av företagen under denna omsättningsgräns).

Den offentligfinansiella effekten av att dessa företag väljer att stå utanför mervärdesskattesystemet ges av deras samlade nettomervärdesskatt. Rad 3 i tabell 1 visar den offentligfinansiella effekten vid olika nivåer på omsättningsgränsen. Vid den lägre nivån på omsättningsgränsen, 10 000 euro, är den offentligfinansiella kostnaden omkring 1,1 miljarder kronor, medan den högre gränsen på 1 000 000 kronor medför offentligfinansiella kostnader på drygt 13,6 miljarder kronor.

Tabell 1. Offentligfinansiella effekter av en generell omsättningsgräns

	Omsättningsgräns		
	10 000 EUR	50 000 EUR	1 000 000 SEK
1. Antal företag totalt	400 418	592 462	679 741
2. Antal företag där UTmoms > INmoms	148 170	299 608	368 934
3. Kostnader (miljoner svenska kronor)	1 106	6 915	13 643

Not. Beräkningarna baseras på uppgifter från deklARATIONER FÖR 2009. Administrativa kostnader antas inte påverka företagets beslut att ingå/inte ingå i momssystemet.

På sikt kan företagen antas anpassa sig till en omsättningsgräns genom att omorganisera sig i mindre enheter för att på så sätt hamna under omsättningsgränsen. Detta kommer att ytterligare öka de offentligfinansiella kostnaderna för en generell omsättningsgräns.

¹ 10 000 euro respektive 50 000 euro motsvarar avrundat 100 000 kronor (SEK) respektive 500 000 kronor (SEK). Beräkningarna är gjorda utifrån svenska belopp.

d. Figures on the number (in total or in percentage) of taxable persons in Sweden who would be covered by these respective thresholds, as well as for the non-profit sector in particular. As regards the budgetary impact, we would also like to know more about the potential budgetary relief due to the reduced costs for collecting and controlling VAT where such a threshold is applied.

På rad 1 i tabell 1 redovisas det totala antalet företag som hamnar under respektive omsättningsgräns. Det rör sig om drygt 400 000 företag vid den lägre omsättningsgränsen 10 000 euro och knappt 700 000 företag vid en omsättningsgräns på 1 000 000 kronor. Siffrorna baseras på 2009 års deklARATIONER. På sikt kan vi förvänta oss att företagen anpassar sin organisationsstruktur och delar upp sig i mindre enheter för att på så sätt hamna under omsättningsgränsen. Detta kommer, som noterats ovan, ytterligare öka de offentligfinansiella kostnaderna för en generell omsättningsgräns.

För ideella föreningar saknas statistik över hur många som kan tänkas hamna under respektive omsättningsgräns. Inför regeringens ansökan om tillåtelse att införa en omsättningsgräns för den ideella sektorn gjorde vi en uppskattning – efter synpunkter från de ideella föreningarna – att vid en gräns på 1 000 000 kronor skulle troligen de flesta föreningar kunna undantas. Vår bedömning är fortfarande densamma. Gränsen måste sättas så högt att föreningarna kan känna sig säkra på att de inte behöver göra en skattemässig bedömning av varje enskild omsättning. En hög generell gräns för alla skattskyldiga medför emellertid kraftigt minskade skatteintäkter för staten.

Kommissionens sista fråga rör den potentiella minskning av de offentligfinansiella kostnaderna som skulle kunna uppkomma vid införandet av en generell omsättningsgräns genom att Skatteverket behöver hantera färre skattedeclarationer. Även om ett minskat antal skattedeclarationer skulle kunna innebära en viss besparing måste hänsyn också tas till kostnader för att kontrollera att reglerna följs, t.ex. för att kontrollera att skattskyldiga som inte lämnat någon skattedeclaration har en skattepliktig omsättning som inte överskrider omsättningsgränsen. Vår bedömning är att det endast skulle bli fråga om en i sammanhanget försumbar minskning av Skatteverkets administrativa kostnader.

Avslutande sammanfattning

I Sverige finns det 130 542 ideella föreningar. Enligt statistik över ekonomiskt aktiva ideella föreningar för 2009 kom 7 miljarder kronor av deras intäkter från transaktioner som vi bedömer skulle kunna bli mervärdesskattepliktiga med kommissionens tolkning av artikel 132 i mervärdesskattedirektivet. Detta ligger i linje med vad de ideella föreningarna faktiskt redovisade i utgående mervärdesskatt det året. Vår bedömning är därför att en tillämpning av undantagen i artikel 132 i enlighet med kommissionens tolkning inte skulle bidra till någon nämnvärd ökning av mervärdesskatteintäkterna för staten. Vad gäller frågorna om en omsättningsgräns kan konstateras att en hög generell omsättningsgräns för alla skattskyldiga leder till kraftigt minskade skatteintäkter för staten samt att en generell omsättningsgräns endast innebär en i sammanhanget försumbar minskning av Skatteverkets administrativa kostnader.

Vi hoppas att den information vi nu har lämnat ska bidra till förståelsen av de ideella föreningarnas förhållanden. Om ytterligare uppgifter önskas står vi givetvis till ert förfogande. Kontakta i så fall ämnesrådet Eva Posjnov (eva.posjnov@finance.ministry.se, +46 8 405 19 57, +46 70 220 27 84).

*Bästa Hälsningar och med en
önskan om en god jul och ett gott nytt år*



Per Classon
Finansråd